

Wprowadzenie od Redaktorów Tematycznych

Oddajemy w Państwa ręce kolejny numer „Studia de Cultura”, poświęcony problematyce kobiecej w mediach i w sztuce popularnej. Znajdują się w nim artykuły z różnych obszarów badawczych: klasycznie rozumianego literaturoznawstwa, ale też studiów medio- i kulturoznawczych.

Tom otwiera artykuł Frances Tuoriniemi *Elisions & Illusions of Queerness: What Sacrifices Are Made in Appeals to a Mass Audience?*, który po raz pierwszy ukazał się w czasopiśmie „[Sic] – a Journal of Literature, Culture and Literary Translation. Praxes of Popular Culture” w roku 2018. Przywołujemy go, aby wprowadzić do tomu wątek złożoności relacji łączących rynek medialny, kulturę popularną i tekstowe reprezentacje kategorii tożsamościowych (w tym kategorii *queer*). Podobnie jak rozumiana performatywnie kategoria kobiecości, tak i współczesna kultura i sztuka popularna jawią się jako pole niestabilnej gry o znaczenia i władzę. Z kolei tekst Ewy Majewskiej *Nursing and Reading. Affective Realism in Andrzej Wróblewski’s Painting* uwidacznia iluzoryczną granicę dzielącą to, co publiczne, od prywatnego. Kruchość tych podziałów staje się szczególnie widoczna w obliczu konfrontacji z wojną i totalitaryzmem, nękającymi wiek XX, i wkradającymi się niepostrzeżenie w nowe stulecie. Wydaje się, że w tej sytuacji potrzebujemy nowych alternatyw, umożliwiających przemyślenie na nowo relacji łączących nas ze światem.

W tym kontekście całkowicie nową, odświeżającą perspektywę, proponuje Ewelina Jarosz w artykule poświęconym wybranym zagadnieniom z obszaru tak zwanej błękitnej humanistyki, błękitnych studiów kulturowych i sztuki środowiskowej, umożliwiających zdefiniowanie roli nowych technologii i współczesnych form medialnych w celach ekologicznych. Tekst Jarosz rozszerza rozumienie kategorii interseksjonalności, wpisując ją w konteksty transhumanizmu / nowego animizmu. Wyraźnie wybrzmiewa tu potrzeba zastosowania w badaniach kulturoznawczych społeczno-ekologicznej perspektywy „naturokultury”, aktywizującej interwencyjny wymiar współczesnej nauki. Odrębną kategorią wykorzystaną w autorskim projekcie cyfrowego Archiwum Błękitnej Humanistyki jest hydrofeminizm – nurt redefiniujący politykę tożsamościową współczesnego aktywizmu i badań naukowych.

Interesującą perspektywę badawczą wnosi również tekst Hanny Grzesiak *Seksualność kobiet z niepełnosprawnością fizyczną w filmach*. Autorka eksplikuje problem „konstruowania” płci, seksualności i niepełnosprawności w filmowych reprezentacjach osób z niepełnosprawnościami. Podobne wątki odnajdziemy w artykule Iwony Grodz *Dla kogo Alicja? Kobieta i media. Adaptacja „Alicji w Krainie Czarów” Tima Burtona*. To interesujące studium relacji między tekstem literackim, jego filmową, twórczą adaptacją a współczesnym dyskursem feministycznym. Związki te stanowią również oś artykułu Marty Woźniak *Media społecznościowe a akceptacja własnego ciała – ruch body positive na Instagramie*. Autorka odświeża wątki z nurtu określanego jako feminizm korporalny, konfrontując je z dynamiką współczesnych nowych mediów i powiązanego z nimi rynku reklamy.

Równie nowatorski charakter ma artykuł Martyny Ujmy *Permutacja newrozry i bezdogmatyzmu w polskiej literaturze najnowszej*. Autorka przedstawia propozycję czytania kombinatorycznego, zogniskowanego wokół kulturowych teorii literatury, antropologii literaturoznawczej / literackiej oraz szeroko rozumianej tradycji hermeneutyki filozoficznej. Sięgając po trzy polskie powieści wydane w 2017 roku, śledzi tak zwane permutacje, występujące we współczesnym pejzażu kulturowym. Humanistyka zorientowana na deszyfrowanie kodów ma – zdaniem autorki – sprzyjać budowaniu poczucia wspólnoty, oswajaniu z innością i z krytycznym myśleniem.

Tom zamykają dwa teksty Mai Mikołajczyk i Aleksandry Eweliny Mikinki. Pierwszy stanowi udaną próbę rekonstrukcji wizerunku kobiecości w powieści Daphne du Maurier *Moja kuzynka Rachela*. Drugi natomiast daje czytelnikom i czytelniczkom wgląd w zagadnienia związane z etnofantastyką. Autorka analizuje trzy figury zaczerpnięte ze słowiańskiego imaginarium: figurę wiedźmy (czarownicy, baby-jagi), postać wojowniczkini – przywódczyni, oraz figurę kobiety demona, stawiając przed nami pytanie o ich psychologiczne, społeczne i kulturowe podłoże.

Mamy nadzieję, że oddając kolejny numer „Studia de Cultura” w Państwa ręce, ożywimy współczesną dyskusję na temat związków między kategorią kobiecości a współczesnymi tekstami kultury.

Magdalena Stoch, Jakub Kosek